

KIỂM THỬ PHẦN MỀM

(Software Testing)

Tài liệu tham khảo

[1]. Roger S. Pressman. Software Engineering, 5th edition. USA, McGraw-Hill, 2003.

Tài liệu tham khảo chính:

[2]. Cem Kaner, Jack Falk, Hung Q. Nguyen. Testing Computer Software, 2nd edition. Canada, Wiley, 1999.

[3]. Hung Q. Nguyen. Testing applications on the web. USA, Wiley.

[4] Paul Ammann, Jeff Offutt (2008): Introduction to Software Testing, Cambridge University Press.

[5] Glenford J. Myers (2004): The art of Software Testing, John Wiley & Son.

[6] LogiGear (2009): Basic Software Testing Skills, LogiGear Corporation.

Nội dung môn học

- Bài 1: Tổng quan kiểm thử phần mềm
- Bài 2: Quy trình kiểm thử phần mềm
- Bài 3: Các cấp độ kiểm thử
- Bài 4: Các phương pháp kiểm thử
- Bài 5: Các kỹ thuật kiểm thử
- Bài 6: Kiểm thử tự động

HÌNH THỨC KIỂM TRA

- **Hình thức kiểm tra: (tỷ lệ 100%)**
 - LÝ THUYẾT:
 - QUÁ TRÌNH :
 - Chuyên cần:

TỔNG QUAN VỀ KIỂM THỬ PHẦN MỀM

BÀI 1: Tổng quan kiểm thử phần mềm

- 1.1 Khái niệm lỗi
- 1.2 Khái niệm kiểm thử phần mềm
- 1.3 Mục tiêu kiểm thử
- 1.4 Tầm quan trọng của kiểm thử
- 1.5 Các nguyên tắc trong kiểm thử
- 1.6 Một số khái niệm liên quan
- 1.7 Các đối tượng thực hiện kiểm thử
- 1.8 Các điểm cần lưu ý khi kiểm thử
- 1.9 Các hạn chế của kiểm thử

1.1 Khái niệm lỗi (Defect)

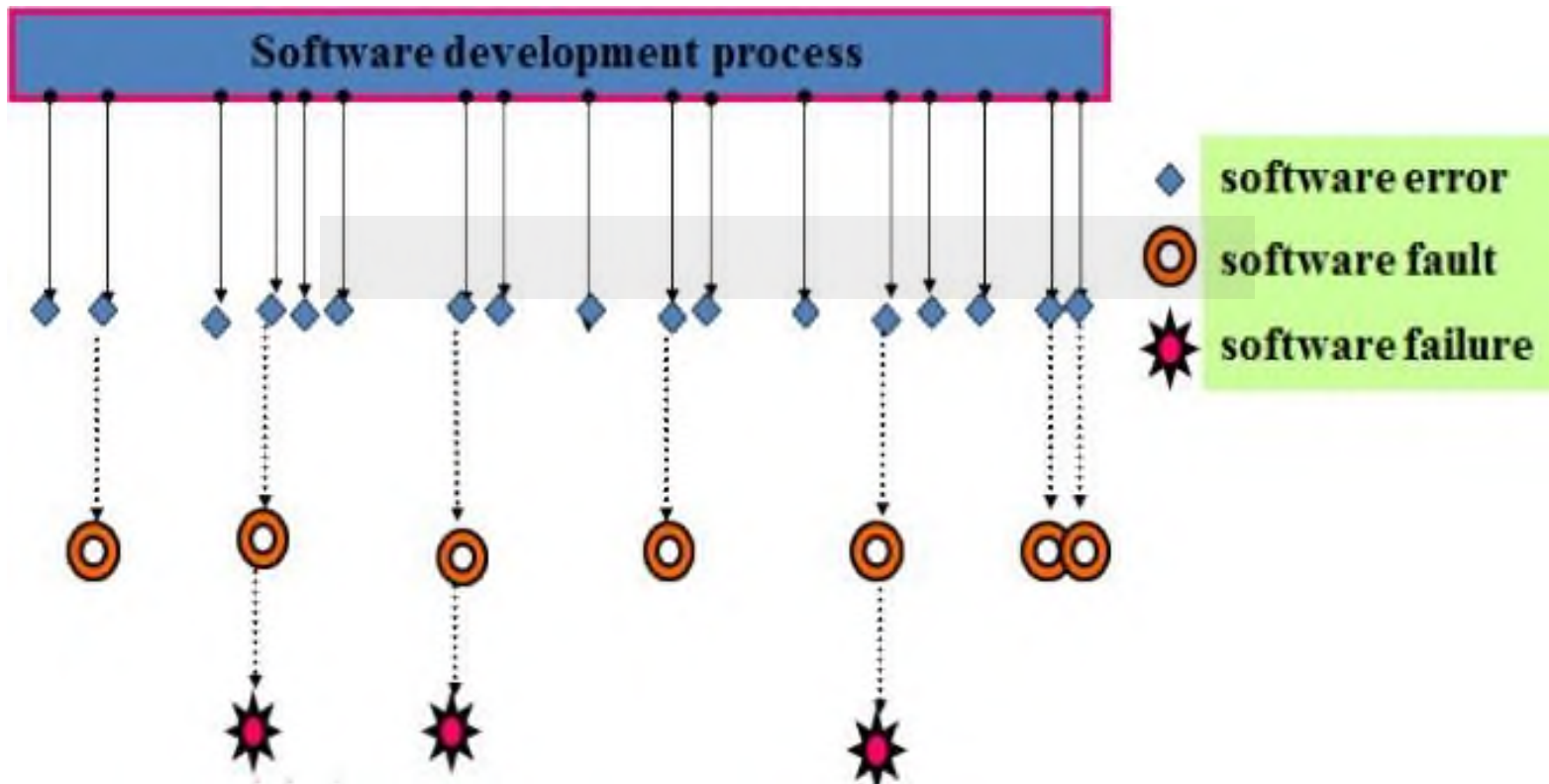
- Lỗi được tìm thấy trong động kiểm soát chất lượng
- Một sự cố, một vấn đề trong hoạt động chức năng
- Một hệ thống chức năng không giống yêu cầu
- Các đề xuất thay đổi nội dung phần mềm

Lỗi, sai sót, hỏng phần mềm

- **Lỗi phần mềm (software error)**
 - Là lỗi do con người gây ra (thường là các lập trình viên)
 - Lỗi phần mềm có thể là lỗi cú pháp hoặc lỗi logic
- **Sai sót của phần mềm (software fault)**
 - Sai sót của phần mềm không phải lúc nào cũng do lỗi phần mềm
 - Có thể có sai sót do dư thừa hoặc bỏ sót yêu cầu phần mềm (tử khâu khảo sát, phân tích, đưa ra yêu cầu phần mềm bị thừa hoặc bị sót so với yêu cầu của khách hàng)
- **Hỏng hóc của phần mềm (software failure)**
 - Một sai sót của phần mềm dẫn đến hỏng hóc khi nó sai sót đó bị phát hiện
 - Một sai sót của phần mềm nếu không bị phát hiện hoặc ko gây ảnh hưởng tới phần mềm thì sẽ không được coi là hỏng hóc của pm

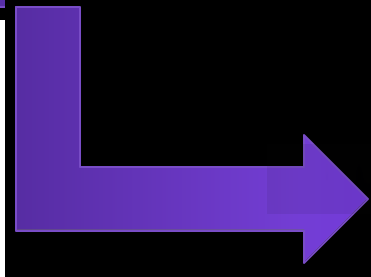
1.1.2 Khái niệm lỗi, sai sót, hỏng

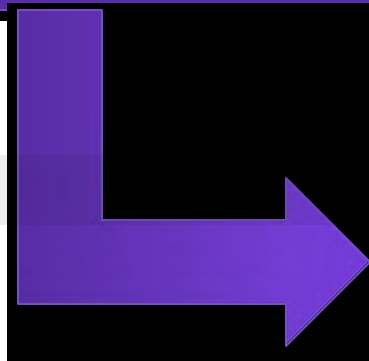
ERROR, FAULT, FAILURE

A developer makes an
ERROR

... and injects a FAULT into the
software

... and the fault causes
software to FAIL

Các nguyên nhân gây ra lỗi phần mềm

- **1. Định nghĩa sai yêu cầu của khách hàng**
 - Đây được coi là gốc rễ của việc gây ra lỗi phần mềm
 - Hiểu sai yêu cầu của khách hàng
 - Yêu cầu của khách hàng không được làm rõ
 - Triển khai phần mềm thiếu yêu cầu của khách hàng
 - Khách hàng đưa ra quá nhiều yêu cầu không cần thiết và không liên quan

How the customer explained it

How the Project Leader understood it

How the Analyst designed it

How the Programmer wrote it

How the Business Consultant described it

How the project was documented

What operations installed

How the customer was billed

How it was supported

What the customer really needed

CSCI 3060U/ENGR 3800U Lecture 2 - 1

Các nguyên nhân gây ra lỗi phần mềm

- **2. Thất bại trong việc giao tiếp giữa người phát triển và khách hàng**
 - Có sự không hiểu cấu trúc của tài liệu yêu cầu phần mềm
 - Không nắm bắt được những thay đổi được viết trong tài liệu yêu cầu
 - Những thay đổi được yêu cầu từ khách hàng nhưng ko được lưu dưới dạng văn bản
- - Thiếu sự chú ý tới:
 - Thông điệp của khách hàng đề cập tới việc thay đổi yêu cầu
 - Trả lời của khách hàng tới những câu hỏi mà developer đặt ra

Các nguyên nhân gây ra lỗi phần mềm

- **3. Tạo ra độ lệch cố ý trong yêu cầu phần mềm**
 - Lập trình viên sử dụng những module phần mềm có sẵn từ những dự án trước mà không thay đổi cho phù hợp với yêu cầu của dự án mới nhằm tiết kiệm thời gian
 - Bỏ qua một vài yêu cầu của phần mềm do thời gian quá gấp hoặc chi phí không đủ đáp ứng.

Các nguyên nhân gây ra lỗi phần mềm

- **5. Lỗi mã hóa**
 - Lỗi logic
 - Lỗi cú pháp
 - Lỗi thời gian chạy
- **6. Không tuân theo các tài liệu và cấu trúc code**
 - Không tuân theo các chuẩn tài liệu (templates...)
 - Không tuân theo các cấu trúc mã hóa
- **7. Rút ngắn quá trình kiểm thử phần mềm**
 - Do áp lực về thời gian, tiến độ hoàn thành dự án
 - Lập kế hoạch kiểm thử không đầy đủ
 - Không báo cáo đầy đủ các lỗi
 - Báo cáo không chính xác lỗi

1.1.3 Các nguyên nhân gây ra lỗi phần mềm

- **8. Lỗi thủ tục**

Chỉ dẫn cho người dùng những hoạt động cần thiết ở một quá trình. Nó quan trọng trong các hệ thống pm phức tạp khi quá trình xử lý được thực hiện qua nhiều bước. Mỗi bước có nhiều dạng dữ liệu và cho phép kiểm tra kết quả trung gian

- **9. Lỗi tài liệu**

- Sai sót trong hồ sơ thiết kế
- Sai sót trong việc lập tài liệu hướng dẫn sử dụng
- Các danh sách chức năng không có trong phần mềm nhưng lại có trong tài liệu

1.2 Khái niệm kiểm thử

- Theo Glenford Myers:
 - Kiểm thử là quá trình vận hành chương trình để tìm ra lỗi
- Theo IEEE: Kiểm thử là
 - (1) Là quá trình vận hành hệ thống hoặc thành phần dưới những điều kiện xác định, quan sát hoặc ghi nhận kết quả và đưa ra đánh giá về hệ thống hoặc thành phần đó.
 - (2) Là quá trình phân tích phần mềm để tìm ra sự khác biệt giữa điều kiện thực tế và điều kiện yêu cầu và dựa vào điểm khác biệt đó để đánh giá tính năng phần mềm

1.3 Mục tiêu của kiểm thử

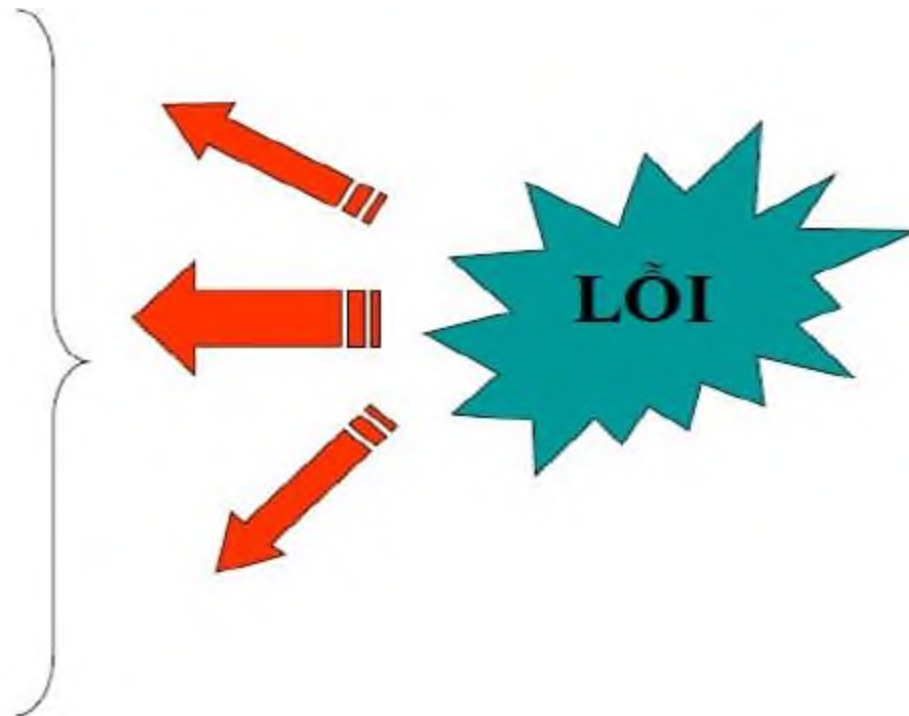

- Tìm ra được càng nhiều lỗi càng tốt trong điều kiện về thời gian đã định và nguồn lực sẵn có
- Chứng minh rằng sản phẩm phần mềm phù hợp với các đặc tả của nó.
- Xác thực chất lượng kiểm thử phần mềm đã dùng chi phí và nỗ lực tối thiểu
- Thiết kế tài liệu kiểm thử một cách có hệ thống và thực hiện nó sao cho có hiệu quả, tiết kiệm được thời gian công sức.

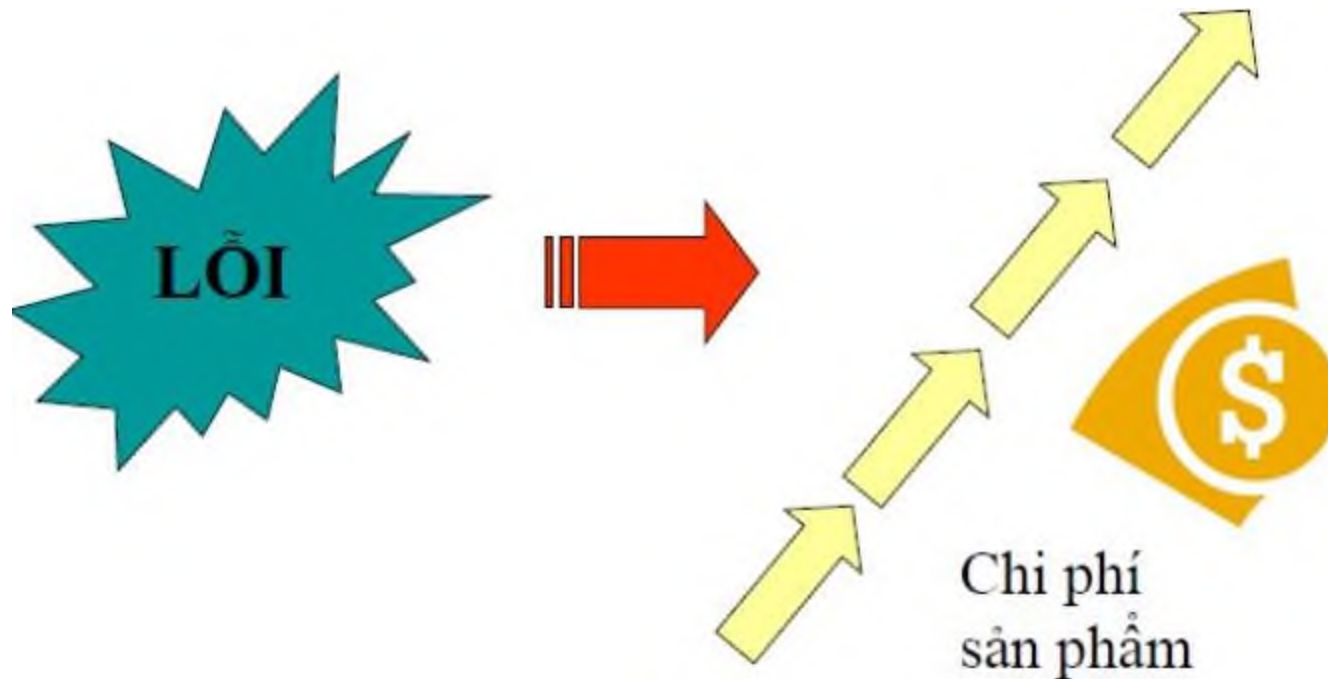
1.4 Tầm quan trọng của kiểm thử

Tiến
trình
phần
mềm

1.4 Tầm quan trọng của kiểm thử

Quy trình phát triển phần mềm RUP

Core Workflows

Requirements

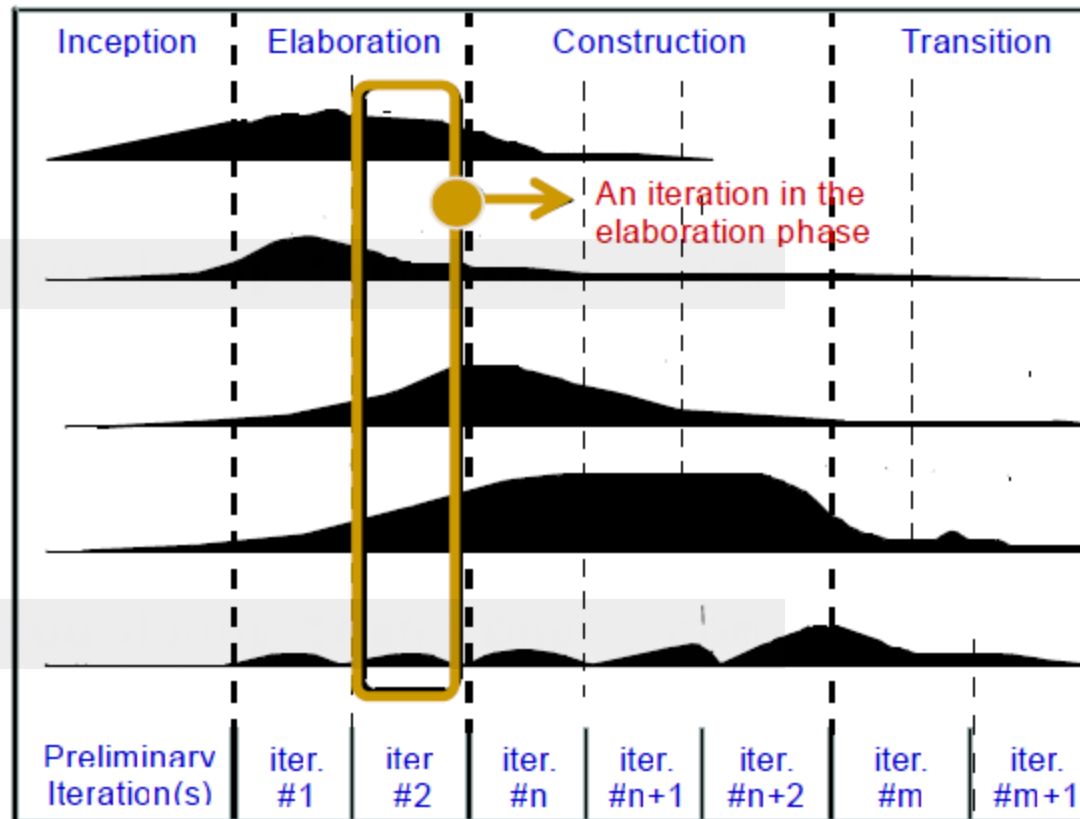
Analysis

Design

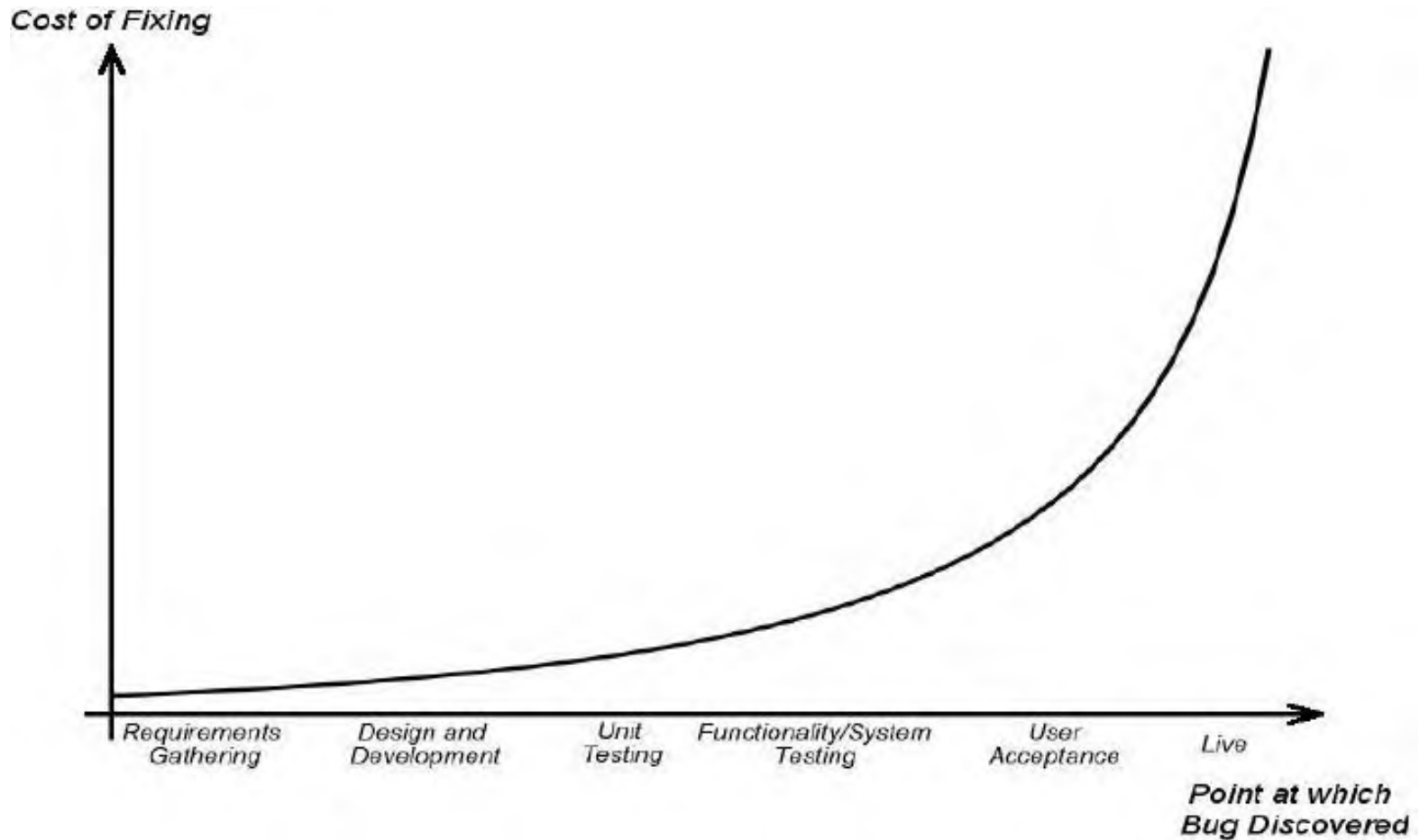
Implementation

Test

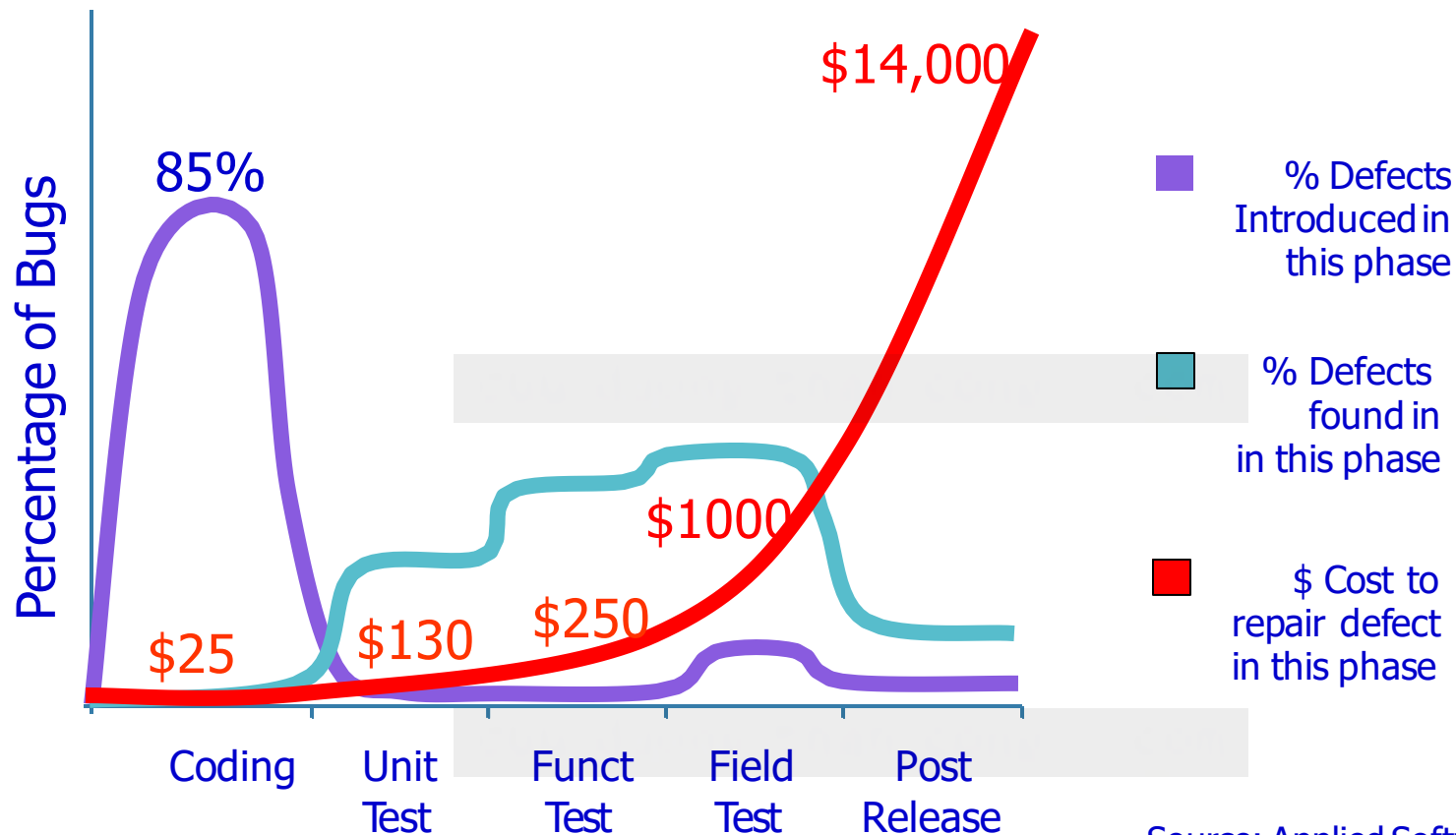
Phases

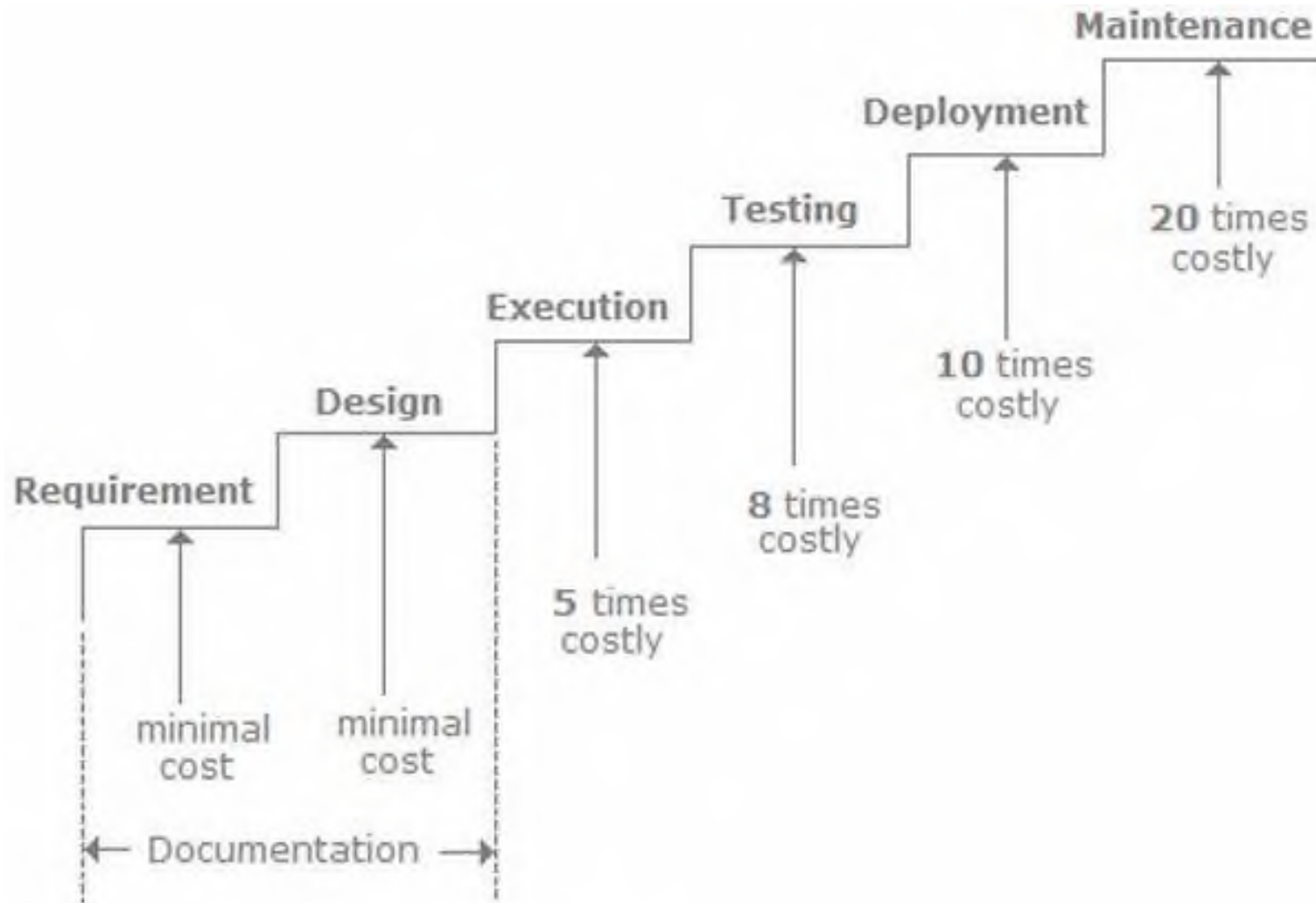
1.5 Tầm quan trọng của kiểm thử

Cost of bugs

Source: Applied Software Measurement,
Capers Jones, 1996

Lỗi tăng lên khi nào?

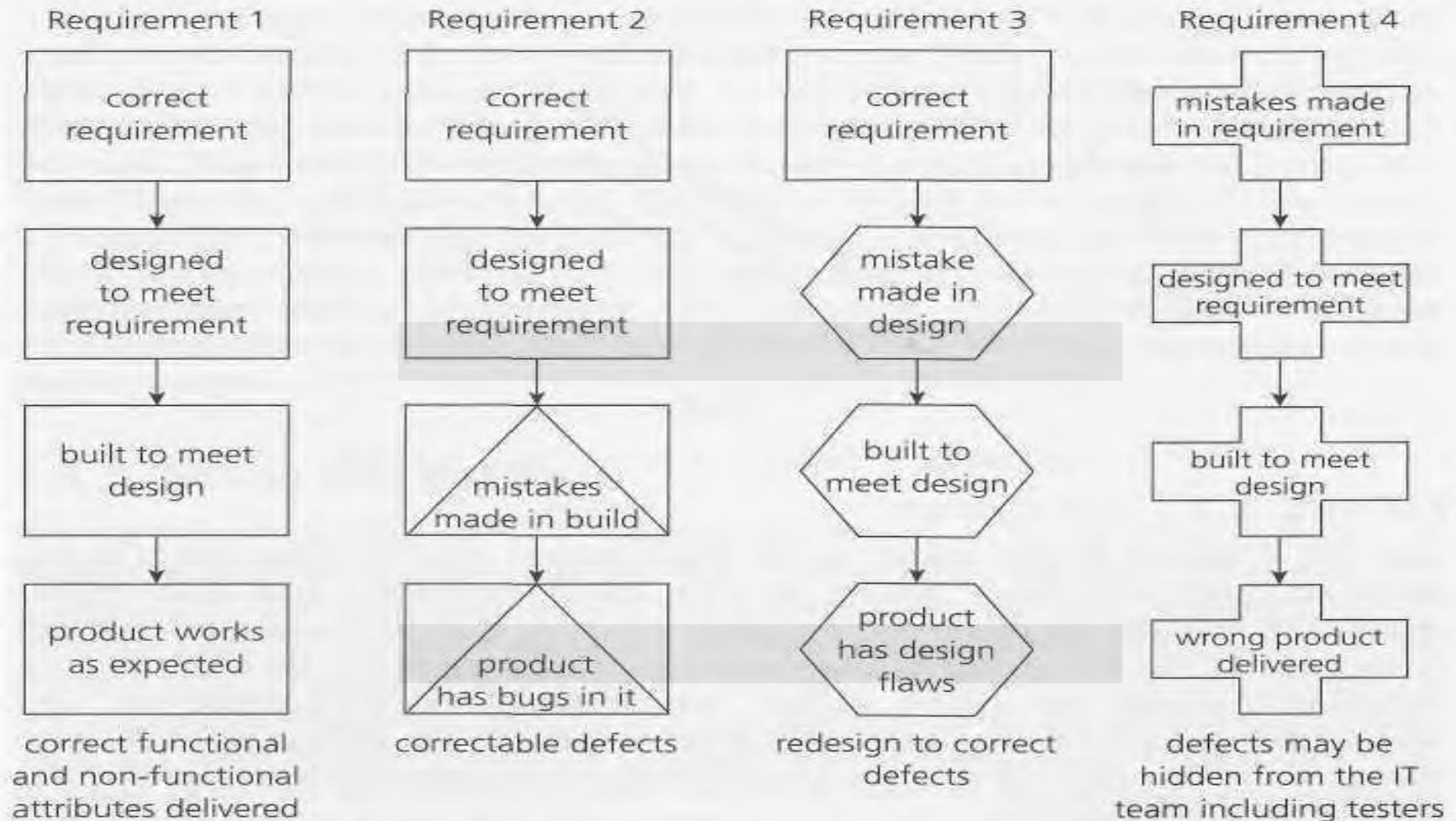

FIGURE 1.1 Types of error and defect

1.4 Tầm quan trọng của kiểm thử

- Những người phát triển phần mềm cho rằng:
 - Kiểm thử chỉ để chứng minh chương trình không có lỗi
 - Mục đích của kiểm thử là chỉ ra rằng chương trình đã thực hiện đúng các chức năng đã đưa ra.
 - Kiểm thử là quy trình thực hiện để chứng tỏ chương trình đã làm được các chức năng cần có.
- Những ý kiến trên về kiểm thử đã đầy đủ?
 - Kiểm thử còn để tìm ra lỗi và sửa chữa các lỗi đó nhằm tăng độ tin cậy cho phần mềm.

1.4 Tầm quan trọng của kiểm thử

- Tại sao cần thực hiện kiểm thử?
 - Để xem xét chất lượng sản phẩm
 - Để phát hiện ra lỗi
- Ví dụ: Khách hàng có thể rút tiền ở máy ATM với số tiền tối đa là 250\$/1 giao dịch
 - Người kiểm thử 1:
 - Thử 3 lần với 3 yêu cầu: 50\$, 150\$, 250\$ thấy máy đều nhả ra số tiền chính xác, kết luận chức năng rút tiền hoạt động đúng yêu cầu của khách hàng là yêu cầu rút ra bao nhiêu đều trả về đúng bấy nhiêu tiền.
 - Người kiểm thử 2:
 - Yêu cầu số tiền là 300\$, máy vẫn nhả ra đúng 300\$ mà không đưa ra thông báo số tiền rút bị quá hạn, như vậy là có lỗi mà người kiểm thử 1 không tìm ra được.

Vai trò kiểm thử

- Vai trò kiểm thử trong suốt quy trình sống của phần mềm
 - Kiểm thử **không tồn tại độc lập**.
 - Các hoạt động của kiểm thử luôn **gắn liền** với các **hoạt động phát triển phần mềm**.
 - Các **mô hình** phát triển **phần mềm** khác nhau cần các cách **tiếp cận kiểm thử** khác nhau.

1.5 Các nguyên tắc trong kiểm thử

- Trong kiểm thử có 7 nguyên tắc cơ bản:
 1. Kiểm thử chỉ ra sự hiện diện của lỗi trong phần mềm
 2. Kiểm thử tất cả các trường hợp là điều không thể
 3. Nên thực hiện kiểm thử càng sớm càng tốt
 4. Sự phân cụm của các lỗi
 5. Nghịch lý thuốc trừ sâu
 6. Kiểm thử theo các ngữ cảnh độc lập
 7. Sự sai lầm về việc không có lỗi

1.8 Một số khái niệm liên quan

- **Xác minh (Verification)**

- **Xác minh** là quy trình xác định xem sản phẩm của một công đoạn trong quy trình phát triển phần mềm có thỏa mãn các yêu cầu đặt ra trong công đoạn trước hay không?(Ta có đang xây dựng đúng sản phẩm mà được đặc tả không?)
- Xác minh quan tâm tới việc ngăn chặn lỗi giữa các công đoạn
- Xác minh thường là hoạt động kỹ thuật và nó có sử dụng các kiến thức về các yêu cầu, các đặc tả rời rạc của phần mềm
- Các hoạt động của xác minh bao gồm: Kiểm thử (Testing) và Rà soát loại (Review)

1.6 Một số khái niệm liên quan

- **Thẩm định (Validation)**

- Là tiến trình nhằm chỉ ra toàn bộ hệ thống đã phát triển xong phù hợp với tài liệu mô tả yêu cầu. Thẩm định là quá trình kiểm chứng chúng ta xây dựng phần mềm có đúng theo yêu cầu khách hàng không?
- Thẩm định chỉ quan tâm đến sản phẩm cuối cùng không còn lỗi

1.6 Một số khái niệm liên quan

Verification

Are we building the product right?

"I landed on "Go" but didn't get my \$200!"

Validation

Are we building the right product?

"I know this game has money and players and "Go" – but this is not the game I wanted."

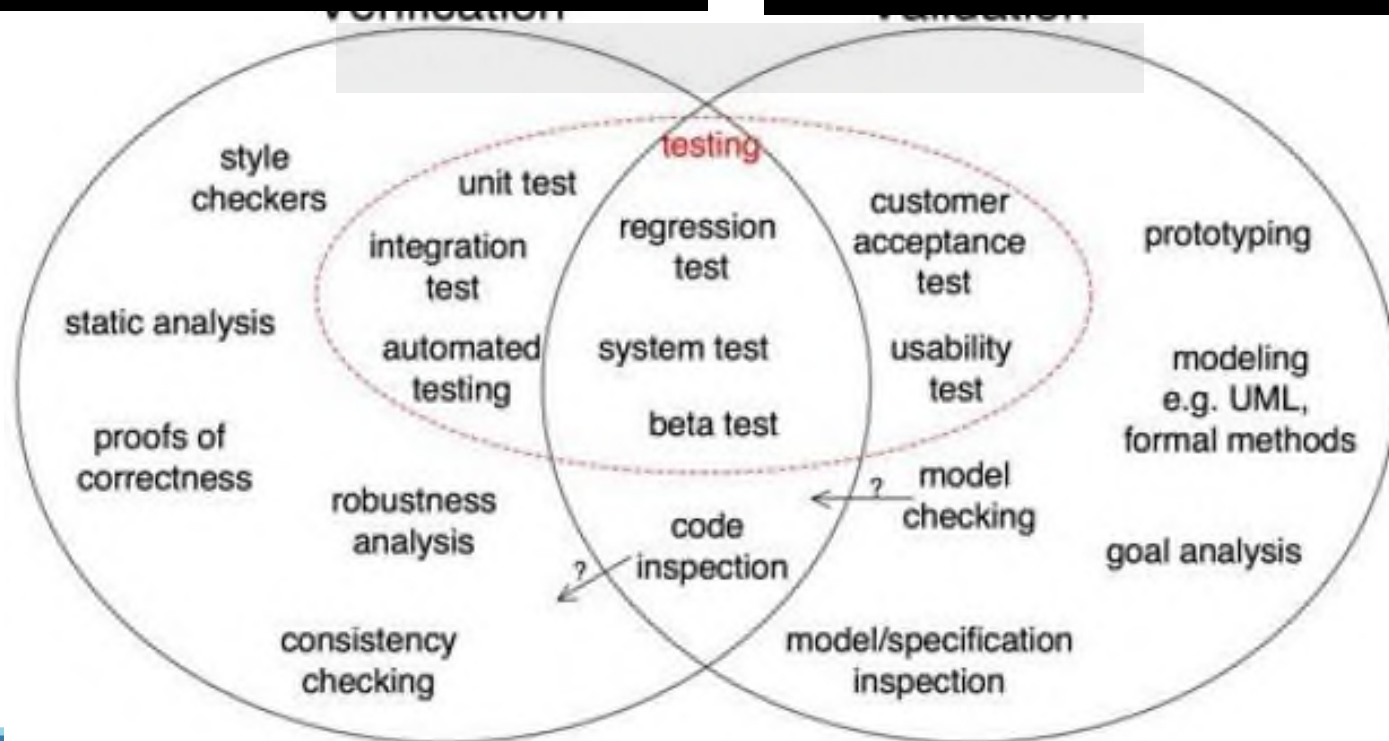
1.6 Một số khái niệm liên quan

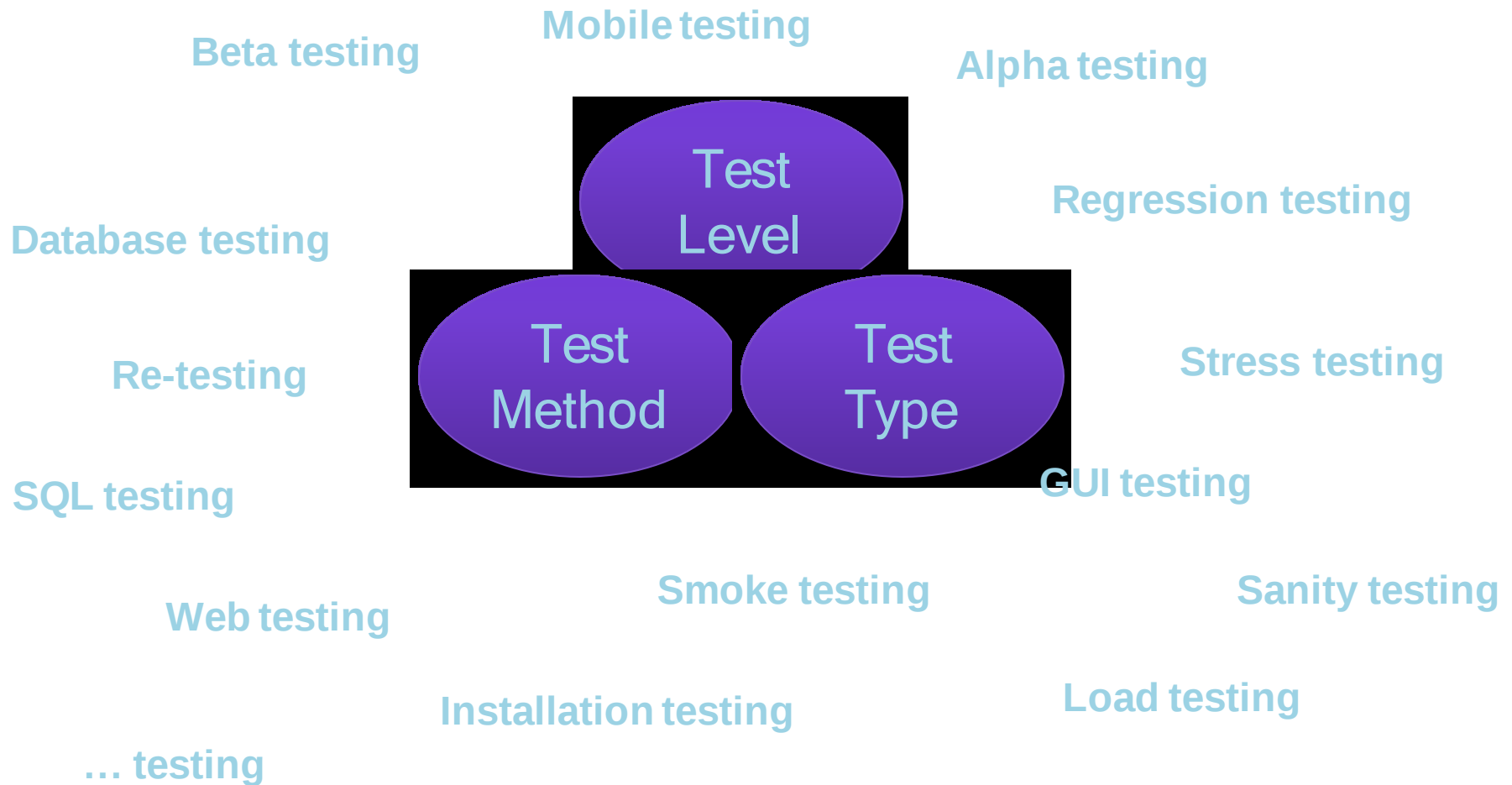
- Xác định và thẩm định (verification & Validation)

A we producing
the product right?

A we producing
the right product?

Testing Approach

1.6 Một số khái niệm liên quan

- **Dữ liệu kiểm thử** (test data): Dữ liệu cần cung cấp để phần mềm có thể thực thi để kiểm thử
- **Kịch bản kiểm thử** (test scenario): Các bước thực hiện khi kiểm thử
- **Kỹ sư kiểm thử** (tester): người thực hiện kiểm thử

1.8 Một số khái niệm liên quan

- **Ca kiểm thử** (test case): chứa các thông tin cần thiết để kiểm thử thành phần phần mềm theo 1 mục tiêu xác định.
- Test case gồm bộ 3 thông tin { tập dữ liệu đầu vào, thứ tự thực hiện, tập kết quả kỳ vọng}
 - Tập dữ liệu đầu vào (input): gồm các giá trị dữ liệu cần thiết để thành phần phần mềm dùng và xử lý
 - Tập kết quả kỳ vọng (output): kết quả mong muốn sau khi thành phần phần mềm xử lý dữ liệu nhập
 - Thứ tự thực hiện:

1.6 Một số khái niệm liên quan

- **Ca kiểm thử** (test case): chứa các thông tin cần thiết để kiểm thử thành phần phần mềm theo 1 mục tiêu xác định.
- Test case gồm bộ 3 thông tin { tập dữ liệu đầu vào, thứ tự thực hiện, tập kết quả kỳ vọng}
 - Tập dữ liệu đầu vào (input): gồm các giá trị dữ liệu cần thiết để thành phần phần mềm dùng và xử lý
 - Tập kết quả kỳ vọng (output): kết quả mong muốn sau khi thành phần phần mềm xử lý dữ liệu nhập
 - Thứ tự thực hiện: các bước để hoàn thành ca kiểm thử từ lúc nhập dữ liệu đầu vào tới lúc nhận được kết quả đã qua xử lý của phần mềm

1.6 Một số khái niệm liên quan

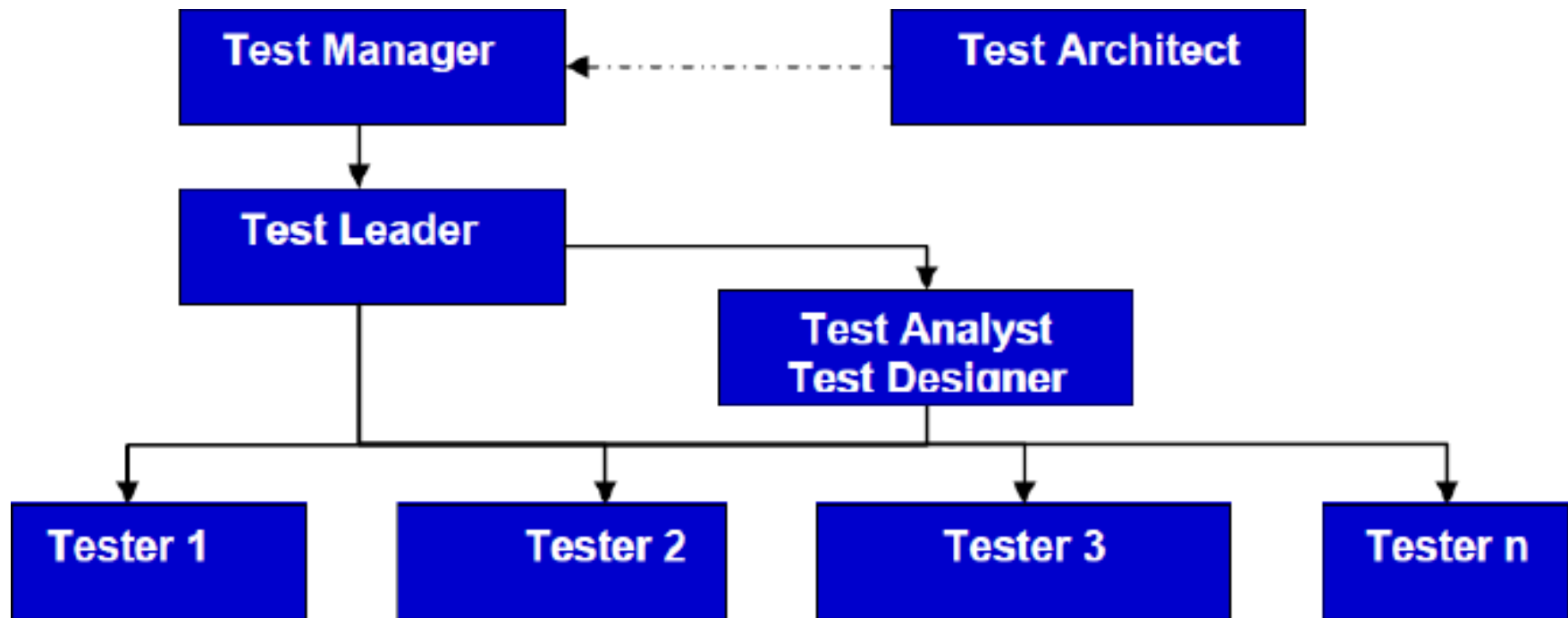

- Thiết kế các ca kiểm thử dựa trên thứ tự thực hiện các ca kiểm thử:
- **Kiểm thử nối tầng**
 - Một ca kiểm thử này có thể được xây dựng dựa trên một ca kiểm thử khác.
 - Ưu điểm của phong cách này là mỗi ca kiểm thử sẽ trở nên nhỏ hơn và đơn giản hơn.
 - Nhược điểm là nếu một ca kiểm thử sai, sẽ dẫn tới ca kiểm thử xây dựng dựa trên ca kiểm thử đó sẽ sai theo
- **Kiểm thử độc lập**
 - Mỗi ca kiểm thử được xây dựng độc lập, không dựa vào các ca kiểm thử khác, và không đòi hỏi các ca kiểm thử khác phải thực hiện thành công.
 - Ưu điểm của phong cách này là một ca kiểm thử có thể thực hiện bất cứ lúc nào, ko phụ thuộc vào thứ tự thực hiện các ca kiểm thử.
 - Nhược điểm chính là mỗi ca kiểm thử sẽ trở nên cồng kềnh và phức tạp hơn, và cũng làm cho quá trình thiết kế, thực hiện và bảo trì trở nên khó khăn hơn.

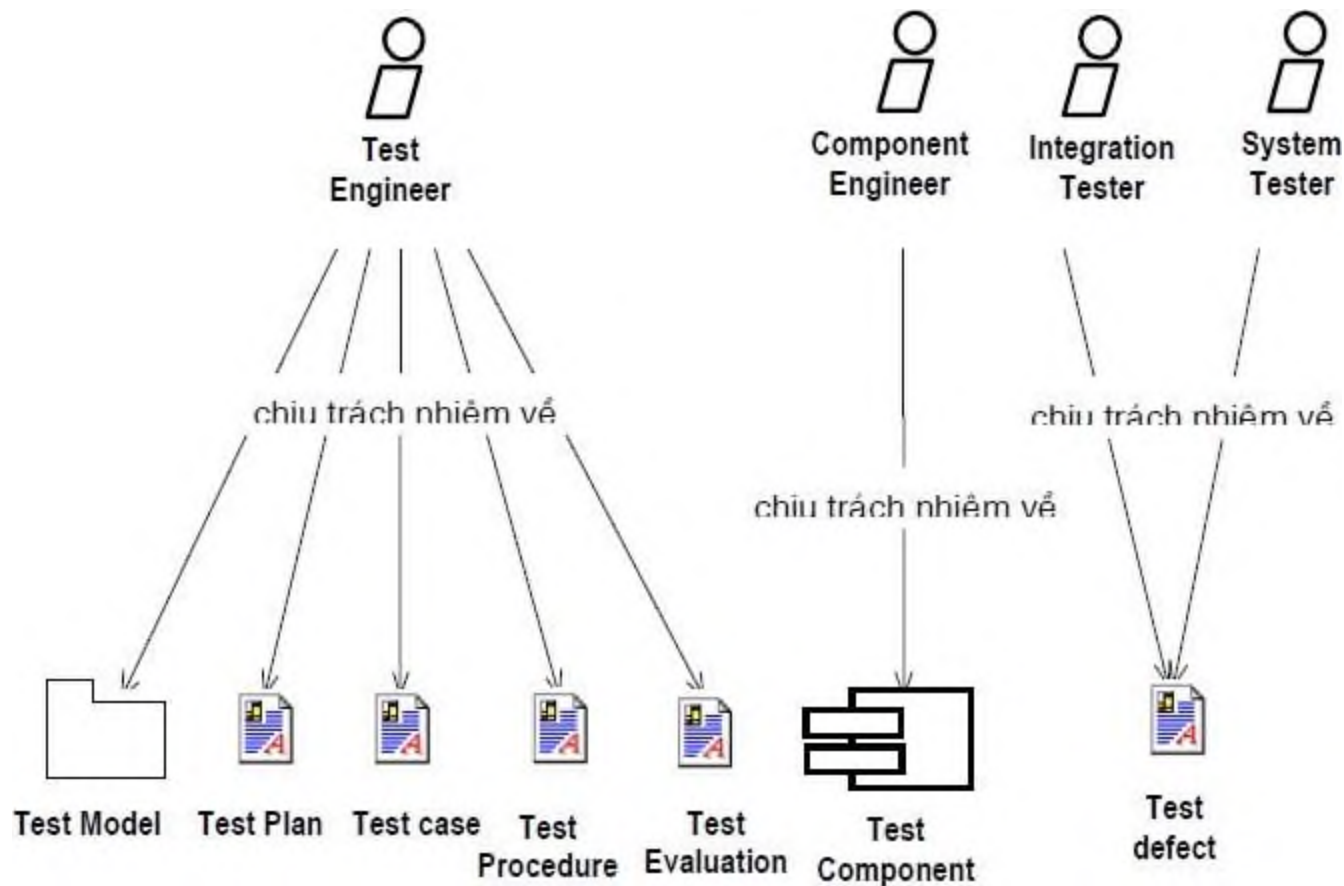
1.7 Đối tượng thực hiện kiểm thử

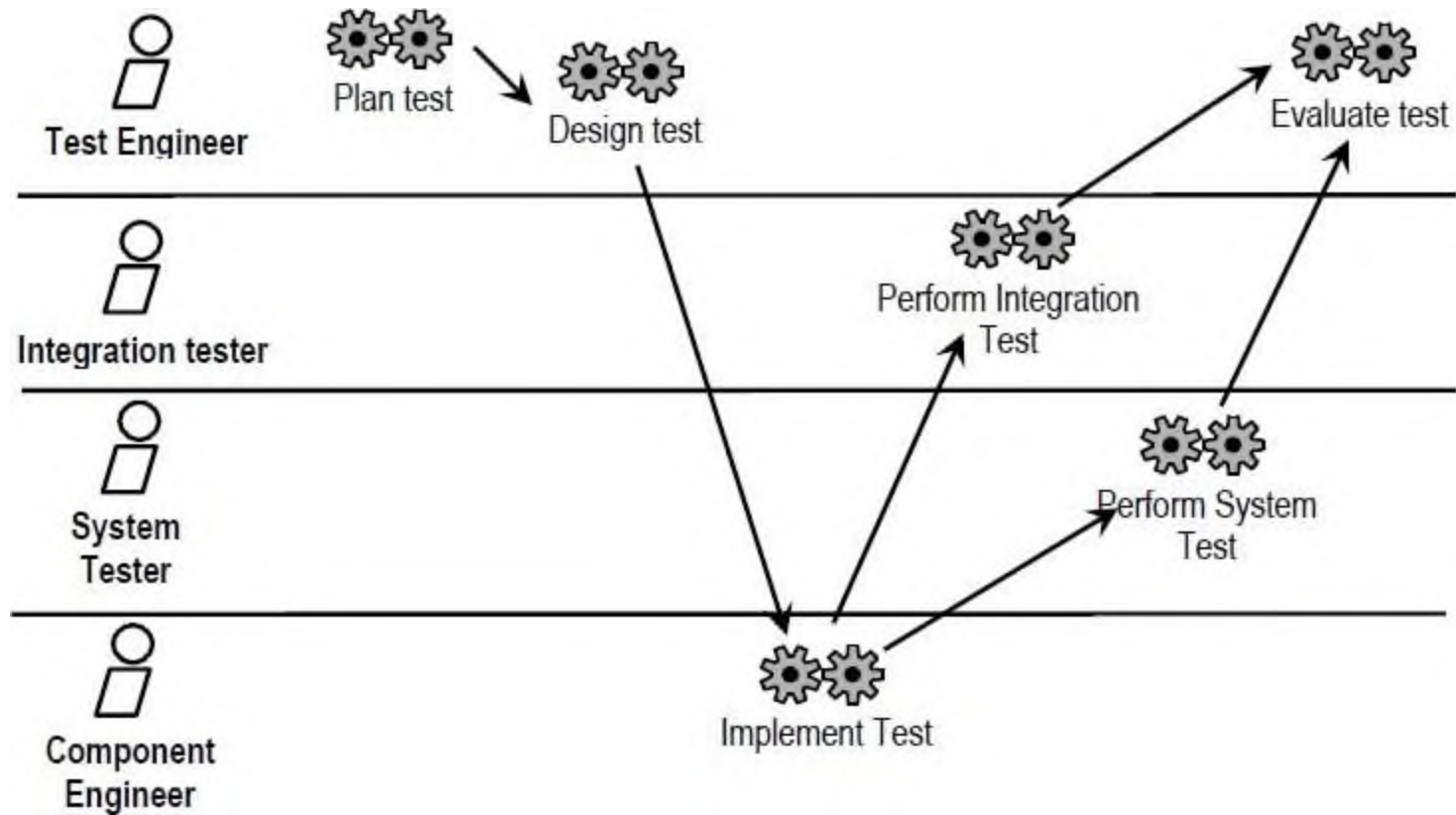

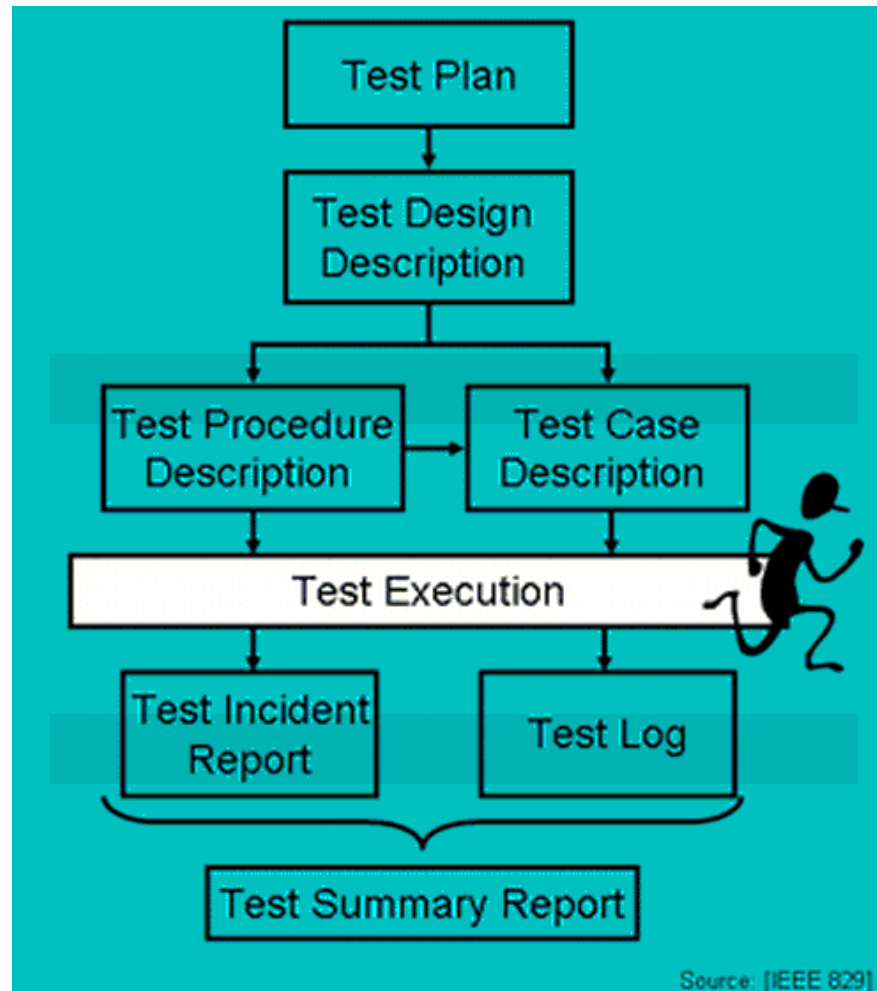
- Sơ đồ tổ chức của đội kiểm thử

Các worker và qui trình

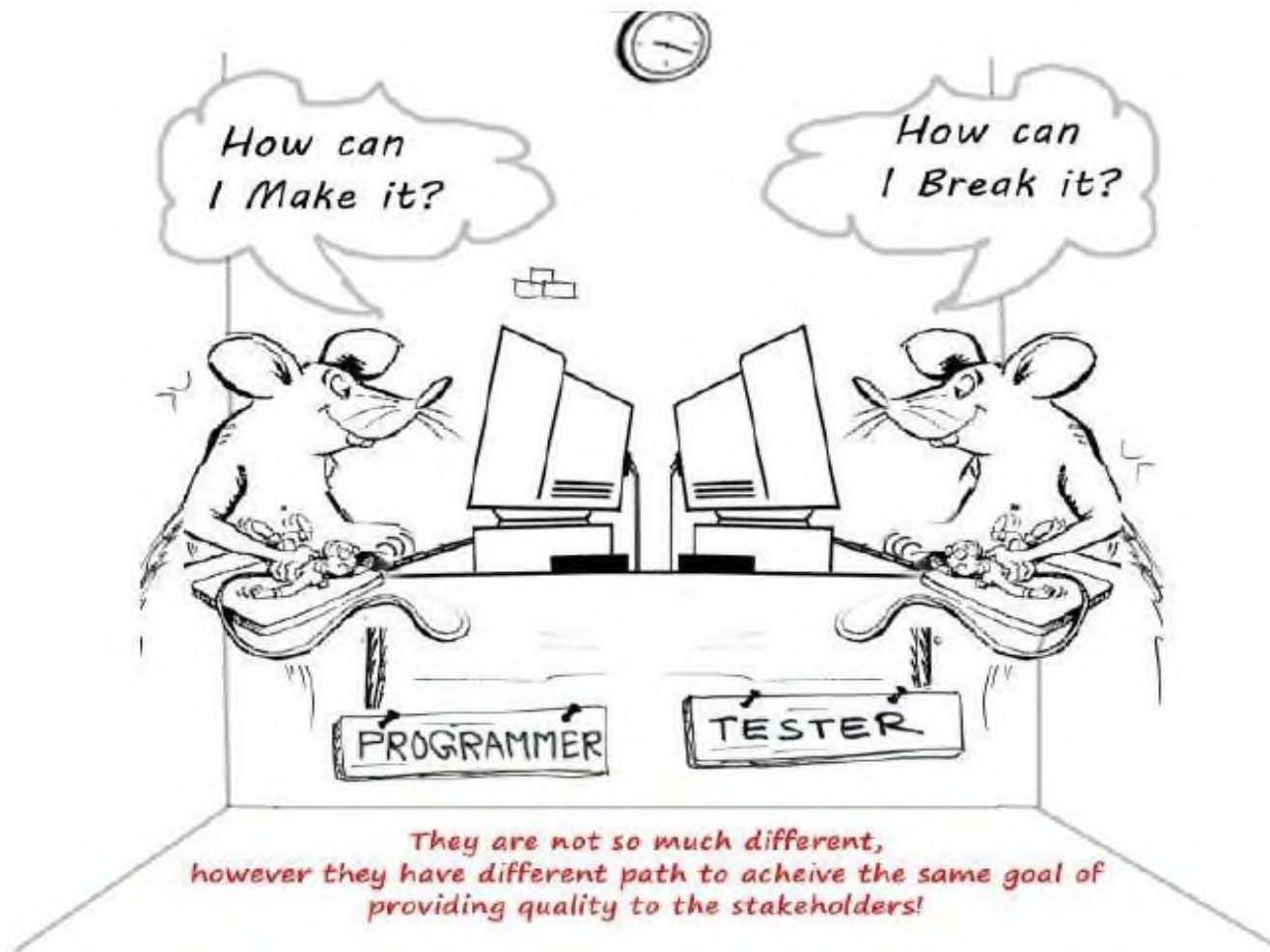
1.7 Đối tượng thực hiện kiểm thử

Lập trình viên

Kiểm thử độc lập

1.8 Các điểm cần lưu ý khi kiểm thử

1. Chất lượng phần mềm không phải do khâu kiểm thử mà do khâu thiết kế quyết định
2. Tính dễ kiểm thử phụ thuộc vào cấu trúc chương trình
3. Người kiểm thử nên làm việc độc lập với người phát triển phần mềm
4. Dữ liệu thử cho kết quả bình thường thì không có ý nghĩa nhiều, cần có những dữ liệu kiểm thử để phát hiện ra lỗi
5. Khi phát sinh thêm trường hợp thử thì nên thử lại những trường hợp thử trước đó để tránh ảnh hưởng lan truyền sóng.

1.9 Các hạn chế của kiểm thử

- Không thể chắc chắn đặc tả phần mềm đúng hoàn toàn
- Không thể chắc chắn hệ thống hay tool kiểm thử là đúng
- Không có tool kiểm thử nào thích hợp cho mọi phần mềm
- Kỹ sư kiểm thử không chắc chắn họ hiểu đầy đủ về sản phẩm
- Không có tài nguyên để thực hiện tất cả các kiểm thử
- Không thể tìm ra được tất cả các lỗi

CHUYỆN VUI: VÒNG ĐỜI CHẤT LƯỢNG

- **1. Lập trình viên đưa ra đoạn mã mà anh ta tin rằng không hề có lỗi.**
- 2. Kiểm tra chất lượng sản phẩm, phát hiện 20 lỗi.
- 3. Lập trình viên sửa 10 lỗi và gửi e-mail tới phòng Thử nghiệm sản phẩm về 10 "vấn đề" còn lại mà anh ta nhất định cho rằng không phải là lỗi.
- 4. Phòng thử nghiệm sản phẩm e-mail lại rằng 5 trong số 10 đoạn sửa lỗi không hoạt động và đính kèm danh sách 15 lỗi mới.
- 5. Phòng tiếp thị gửi thông báo rằng họ đã hoàn tất khâu quảng bá cho sản phẩm. Giám đốc gọi điện xuống hỏi về tiến độ công việc và củng cố tinh thần "chiến sỹ". Phòng phát hành cử nhân viên đến nhận đĩa nguồn phần mềm. Phòng tiếp thị thông báo trên truyền hình và báo chí về việc hoãn lại ngày phát hành sản phẩm vài tuần...
- 6. Ôn trời! Cuối cùng sản phẩm cũng được phát hành.
- 7. Trong vòng một tuần, người sử dụng phát hiện ra 137 lỗi mới.
- 8. Lập trình viên phụ trách phát triển sản phẩm đã xin nghỉ phép.
- 9. Một nhóm "cứu nạn" gồm nhiều lập trình viên kỳ cựu được thành lập khẩn cấp. Sau một tuần làm việc cật lực, họ đã "thanh toán" hết 137 lỗi, nhưng lại được thông báo về 456 lỗi mới.
- 10. Mọi người tổng kết được 783 lỗi trong chương trình.
- 13. Giám đốc ngồi tại bàn giấy xem xét các báo cáo và quyết định thuê một lập trình viên mới toanh để xây dựng lại phần mềm từ đầu.
- **1NEW. Lập trình viên mới đưa ra đoạn mã mà anh ta tin rằng không hề có lỗi.**

Yêu cầu với Lớp.

- Hình thành nhóm
- Giới thiệu thành viên nhóm
 - Tự giới thiệu thông tin cá nhân
 - Đề xuất phương tiện truyền thông & họp nhóm
- Đăng ký nhóm
- Đăng ký đề tài dự án thực hiện của Nhóm trong suốt khóa học
- Gửi danh sách tất cả các nhóm cho lớp trưởng

Đề tài tiểu luận + báo cáo

Mỗi nhóm sinh viên từ 2-3 người chọn 1 :

- Đề tài 1: Hệ thống quản lý bug: Bugzilla
- Đề tài 2: Kiểm thử trên thiết bị di động (mobile testing)
- Đề tài 3: Công cụ kiểm thử tự động: Selenium
- Đề tài 4: Công cụ hỗ trợ kiểm thử tự động: Robotium.
- Đề tài 5: Công cụ hỗ trợ kiểm thử tự động: AutoIT
- Đề tài 6 : Công cụ hỗ trợ kiểm thử Mantis Bug Tracker
- Đề tài 7: Công cụ hỗ trợ kiểm thử Sahi
- Đề tài 8 : Công cụ hỗ trợ kiểm thử Soap UI
- Đề tài 9: Công cụ hỗ trợ kiểm thử Behavior Testing

Test Tools

Test tools:

- Defect tracking tool
- Test Effort tracking tool
- Test schedule
- Test automation tools
 - *Rational Robot (Functional & Performance test)*
 - *OpenSTA (Open source), Wtir (Open source)*

Bài tập trên lớp

- BT1: Viết 5 test requirements cho phần mềm Mini-bank và 4 testcases tương ứng cho mỗi test requirement. (Tuần 6)
- BT2: Thực thi kiểm thử sử dụng bộ testcase ở bài tập 1 và báo cáo kết quả. Nếu testcase failed, tiến hành report bug. (Tuần 9)
- BT3: Thực hành áp dụng các kỹ thuật hỗ trợ thiết kế testcase (white box) để thiết kế test case cho một đoạn chương trình cụ thể (java hoặc C/C++) (Tuần 12)